

GOSPODARSTWO (OGRÓD I SAD)

Grupa wiekowa: 4-latki

Czas trwania projektu: 4 tygodnie

Cele ogólne projektu:

- Budowanie wiedzy o gospodarstwie (w szczególności o uprawie warzyw i owoców w sadzie i ogrodzie, możliwościach ich wykorzystania, np. w przetworach).
- Wzbogacanie dziecięcego słownika o pojęcia związane z uprawą oraz przetwarzaniem warzyw i owoców.
- Rozwijanie umiejętności samoobsługowych związanych z przygotowaniem posiłków.
- Kształtowanie postawy prozdrowotnej – zachęcanie do jedzenia warzyw i owoców.
- Tworzenie warunków do samodzielnego poznawania rzeczywistości przyrodniczej poprzez obserwowanie, eksperymentowanie, eksplorowanie.
- Rozwijanie języka w aspekcie komunikacyjnym.

Główne idee:

- Warzywa i owoce rosną w ogrodzie. Częścią ogrodu jest sad (CASUM 1).
- Część rośliny rośnie pod ziemią, a część nad ziemią. Czasem zjadamy to, co rośnie nad, a czasem to, co rośnie pod ziemią (CASUM 2).
- Latem i jesienią zbiera się dojrzałe owoce (CASUM 3).
- Z owoców i warzyw można robić różne przetwory (CASUM 4).
- Owoce i warzywa są bardzo zdrowe. Mają dużo witamin (CASUM 5).

Fakty – ciekawostki – opinie, czyli co nauczyciel powinien wiedzieć o temacie:

- Polski biochemik Kazimierz Funk w 1912 roku odkrył pierwszą witaminę – B1. Nazwał on także witaminami podobną grupę związków. Nazwa pochodzi z języka łacińskiego i oznacza *vita* – życie i *amina* – końcówka nazwy grupy aminowej, którą zawiera witamina B1.
- Witaminy nie należą do typowych składników pokarmowych, ale regulują prawidłową pracę organizmu.
- Podstawowe źródła wybranych witamin:
 - witamina A – pełne mleko, żółtko jaja kurzego, wątroba, warzywa i owoce bogate w karoteny – marchew, pomidor, dynia, papryka;
 - witamina D – oleje roślinne, tłuszcze zwierzęce, żółtko jaja, pełne mleko, czarna porzeczka;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- witamina K – zielone liściaste warzywa, rośliny strączkowe, pomidory, truskawki;
- witamina C – zielone warzywa liściaste, natka pietruszki, cytrusy, kiwi, czarna porzeczka, truskawki;
- witamina B1 – pełne ziarna zbóż, warzywa;
- witamina B2 – zielone warzywa liściaste, pełne ziarna zbóż, nabiał, grzyby.
- Warzywa klasyfikuje się według grup o podobnej budowie, wyglądzie i składzie. Wyróżnia się m.in.: warzywa kapustne (np. kapusty, brokuł, kalarepa), warzywa cebulowe (np. cebula, czosnek, por), warzywa liściowe (np. burak ćwikłowy, pietruszka naciowa, szpinak), warzywa korzeniowe (np. seler, marchew, burak), warzywa psiankowate (np. papryka, ziemniak, pomidor), warzywa strączkowe (np. bób, fasola, groch).

Propozycje aranżacji przestrzeni:

Dobrze, by w sali było dużo roślin. Na parapetach mogą stać kolorowe doniczki różnych kształtów i wielkości. W sali, w dużej donicy, może zostać umieszczony konar drzewa, na którym wisieć będzie np. kilka jabłek. Można także zorganizować dużą donicę z ziemią, w którą wbite będą różne narzędzia ogrodowe: grabie, łopaty, motyka itp.

Centrum Badawcze na starcie¹:

- W Centrum Badawczym znajdować się będą owoce i warzywa (należy codziennie dbać o ich świeżość). Będzie tam waga kuchenna, za pomocą której dzieci będą mogły odważać składniki. W Centrum będą także przybory papiernicze, m.in. plastelina, aby dzieci mogły samodzielnie wykonywać modele owoców.

Propozycje wycieczek badawczych i wizyt ekspertów:

- wycieczka do sklepu, supermarketu
- odwiedzenie ogrodu któregoś z dzieci
- wycieczka do centrum ogrodniczego
- wizyta eksperta – lekarza, który opowie o witaminach i zdrowym żywieniu

Do poczytania dzieciom:

- Jan Brzechwa, *Na straganie*
- Jan Brzechwa, *Pomidor*
- Eric Carle, *Bardzo głodna gąsienica*

¹ W drugim i trzecim tygodniu w Centrum będą pojawiać się nowe przedmioty do przeprowadzania samodzielnych doświadczeń (np. po zajęciach dotyczących sadzenia znajdą się tam doniczki, ziemia i nasiona różnych warzyw, mogą znaleźć się tam także nożyki i deski do wykonywania dań owocowo-warzywnych).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Stanisław Karaszewski, *Witaminowe abecadło*
- Catarina Kruusval, *Jabłonka Eli*
- Małgorzata Strzałkowska, *Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II, wiersz Chiński czosnek*

Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu:

- nagranie z piosenką: Fasolki, *Witaminki*
- nagranie z piosenką: *Urodziny marchewki*
- film animowany *Ciekawski George*, odcinek *Kłopoty z nasionami*
- film animowany *Ciekawski George*, odcinek *Marchewka*

TYDZIEŃ 1

W pierwszym tygodniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one na celu pobudzenie zainteresowania tematem oraz pokazanie nauczycielowi stanu wiedzy i doświadczeń oraz zasobu słownictwa dzieci.

Podczas tego tygodnia dzieci pomagają nauczycielowi dekorować salę, tworzyć centrum badawcze, budują kącik czytelniczy, przeglądają książki, słuchają tekstów czytanych przez nauczyciela, wykonują prace plastyczne zainspirowane tematem projektu. Zapoznają się z piosenką.

W tym tygodniu pojawia się w sali beczka słów, a dzieci z pomocą nauczyciela budują siatkę pytań. Jednocześnie nauczyciel autonomicznie dokonuje wyboru pozostałych form aktywności dzieci z poniższej tabeli. Zadania w tabelach 1 i 3 zostały uporządkowane według dziesięciu modułów: język, matematyka, badanie, konstrukcje, formy plastyczne, muzyka, teatr, ruch, zdrowie, współpraca.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 1. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w pierwszym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, MATEMATYKA	14.2, 14.6, 4.2, 3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje i nazywa owoce. • Opowiada o owocach. • Porównuje wielkości dostępnych owoców. • Nazywa kształty owoców. 	<p>Obserwacja – kosz owoców</p> <p>W sali pojawia się kosz różnych owoców. Dzieci rozmawiają o nim. Nauczyciel może zadawać przykładowe pytania: <i>Domyślcie się, dlaczego przyniosłem dziś ten kolorowy kosz? Spróbujcie nazwać to, co się w nim znajduje. Co o tym wiecie?</i> Dzieci swobodnie oglądają przyniesione przez nauczyciela owoce. Mogą używać lup, aby dokładnie się im przyjrzeć. Nauczyciel pozwala dzieciom na opowieści związane z owocami. Ciekawe opowieści zapisuje na kartce, podpisując imieniem dziecka. Dzieci bawią się przyniesionymi owocami. Nauczyciel zadaje zadania: <i>Powiedz, który z owoców jest największy? Który najmniejszy? Jakiego kształtu jest najwięcej wśród owoców? Ile jest owoców w koszyku?</i> Dzieci wyszukują owoce, przeliczają je, porządkują według wielkości. Nauczyciel skłania dzieci do zadawania pytań i zastanowienia się, czego można się o nich dowiedzieć. Wypowiadane pytania zapisuje, tworząc z dziećmi siatkę pytań.</p>	<p>Obserwacja owoców i swobodne rozmowy na ich temat mają na celu zdiagnozowanie dziecięcej wiedzy wyjściowej oraz rozpoczęcie budowania siatki pytań. Jest to także okazja do zainteresowania tematem projektu.</p>	<p>Kosz z różnymi owocami.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, MATEMATYKA	4.2, 3.3, 13.1, 14.2, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje i nazywa warzywa. • Opowiada o warzywach. • Rozpoznaje i nazywa kolory. • Porównuje wielkości warzyw. • Liczy warzywa. 	<p>Obserwacja – kosz warzyw</p> <p>W sali pojawia się kosz pełen warzyw. Dzieci swobodnie oglądają przyniesione przez nauczyciela warzywa. Mogą używać lup, aby dokładnie się im przyjrzeć. Nauczyciel mówi, że właśnie wraca z zakupów i zastanawia się, co może zrobić z tego, co kupił. Dzieci zastanawiają się, do czego nauczyciel może użyć kupionych warzyw. Nauczyciel pozwala dzieciom na swobodne opowieści. Ciekawe opowieści o warzywach zapisuje na kartce, podpisując imieniem dziecka. Dzieci bawią się przyniesionymi warzywami. Nauczyciel zadaje im zadania: <i>Znajdźcie kilka warzyw, które są w takim samym kolorze. Spróbujcie znaleźć największe warzywo. Czy wiecie, gdzie rosną warzywa? Policzcie wszystkie zielone warzywa.</i> Dzieci wyszukują odpowiednie warzywa, przeliczają je, opowiadają o nich. Nauczyciel zachęca do zadawania pytań i zastanowienia się, czego możemy się jeszcze dowiedzieć o warzywach. Zapisuje padające pytania, tworząc z dziećmi siatkę pytań.</p>	<p>To ćwiczenie może rozpocząć kolejny dzień, który dotyczyć będzie tylko warzyw. Nauczyciel może jednak, według własnego uznania, połączyć dwa pierwsze ćwiczenia w jedno i przynieść jeden owocowo-warzywny. W tym wypadku dzieci mogą same rozdzielać owoce i warzywa oraz próbować je nazywać.</p>	Kosz z różnymi warzywami.
JĘZYK, ZDROWIE	3.2, 3.3, 5.1	<ul style="list-style-type: none"> • Wypowiada się na temat witamin. 	<p>Wywiad – co to są witaminy?</p> <p>Dzieci zamieniają się w ekspertów do spraw warzyw i owoców. Nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą, co to są witaminy i nagrywa za pomocą aparatu fotograficznego wypowiedzi dzieci.</p>	<p>Poprzez wywiady nauczyciel sprawdzi wiedzę dzieci. Dodatkowo może wykorzystać film jako ciekawy, zabawny materiał do zaprezentowania rodzicom podczas wydarzenia kulminacyjnego. Pod koniec projektu można nagrać następny film, zadając to samo pytanie, by porównać wiedzę początkową i końcową dzieci.</p>	Aparat fotograficzny.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	4.1 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Rozwiązuje zagadki. 	<p>Zagadki o owocach i warzywach</p> <p>Dzieci odgadują przygotowane wcześniej przez nauczyciela zagadki dotyczące warzyw i owoców. Nauczyciel może przeprowadzić ćwiczenie w całej grupie lub zorganizować konkurs i podzielić dzieci na dwie drużyny, licząc punkty za każdą odgadniętą zagadkę. W nagrodę zwycięska drużyna może otrzymać np. jakiś owoc.</p>	Zagadki mogą być rymowane i pochodzić z internetu.	Treść dowolnie wybranych zagadek, odpowiednich do możliwości dzieci.
JĘZYK	1.1, 3.1, 3.2, 3.3	<ul style="list-style-type: none"> Zadaje pytania związane z tematyką zajęć. 	<p>Tworzenie siatki pytań</p> <p>Co interesuje dzieci i czego chciałyby się dowiedzieć o owocach i warzywach rosnących w sadzie i ogrodzie?</p>	Element obowiązkowy realizowany trzeciego lub czwartego dnia trwania projektu. W centrum arkusza nauczyciel zapisuje słowa WARZYWA I OWOCE , a dookoła pytania zadawane przez dzieci (słowa, zdania + symbole). Warto obok pytania dziecka zapisać imię.	Arkusze szarego papieru, flamastry.
JĘZYK	1.1, 3.1, 3.2	<ul style="list-style-type: none"> Używa wyrażen z beczki słów podczas wypowiedzi. 	<p>Beczka słów</p> <p>Nauczyciel zapisuje z dziećmi nowe dla nich wyrazy (słowa z symbolami) związane z tematem. Dzieje się tak przez cały czas trwania projektu. W ten sposób powstaje zbiór słów poszerzających mowę czynną i bierną dzieci.</p>	Element obowiązkowy Nowe wyrazy można zapisać na kolorowych kartkach i przykleić do beczki.	Duży arkusz szarego papieru z naszkicowaną beczką, różnokolorowe kartki.
JĘZYK, ZDROWIE	14.5, 5.1	<ul style="list-style-type: none"> Słucha wiersza. Opowiada o ekologii. 	<p>Wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej <i>Chiński czosnek</i></p> <p>Dzieci słuchają wiersza <i>Chiński czosnek</i> czytanego przez nauczyciela, a następnie rozmawiają o jego treści. Próbują wytłumaczyć, co to znaczy, że produkty są ekologiczne.</p>	Jeśli podczas rozmowy padną ciekawe pytania, nauczyciel zapisuje je na siatce pytań.	Małgorzata Strzałkowska, <i>Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II, wiersz Chiński czosnek.</i>
JĘZYK, MATEMATYKA, FORMY PLASTYCZNE	14.1, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Odtwarza podany wzór. 	<p>Odtwarzanie wzoru</p> <p>Dzieci przerysowują na papier ciąg warzyw ułożony przez nauczyciela. Nauczyciel układa na każdym ze stolików, przy których siedzą dzieci, ciąg pięciu warzyw. Dzieci przerysowują na kartkę A4 ciąg w odpowiedniej kolejności.</p>	Nauczyciel może zmieniać kombinacje warzyw lub zamieniać dzieci miejscami.	Kartki formatu A4, kredki, warzywa w pięciu rodzajach (po kilka sztuk z każdego rodzaju).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
BADANIE	14.3, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje warzywa i owoce za pomocą dotyku. Nazywa warzywa i owoce. Dzieli wyrazy na sylaby. 	<p>Zabawa – co kryje się w worku?</p> <p>Nauczyciel w nieprzejrzystym, dużym worku przynosi różne warzywa i owoce. Dzieci, wkładając rękę do worka, za pomocą dotyku próbują je rozpoznać. Dzieci nazywają owoce i z pomocą nauczyciela dzielą wyrazy na sylaby, wyklaskując je.</p>	Trzeba zadbać o to, aby warzywa i owoce były wcześniej umyte.	Nieprzejrzysty worek, różne owoce i warzywa.
BADANIE, ZDROWIE	4.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje warzywa i owoce za pomocą węchu oraz smaku. Nazywa warzywa i owoce. 	<p>Zabawa Poznaj Stachu po zapachu...</p> <p>Dzieci siedzą w kole, chętne dziecko ma zawiązane oczy – wyciąga przed siebie dłoń. Nauczyciel w plastikowym kubku daje mu kawałek wybranego owocu lub warzywa do powąchania. Wśród owoców i warzyw do odgadnięcia mogą znaleźć się np.: cebula, marchewka, pomidor, ogórek, papryka, jabłko, banan, pomarańcza, gruszka. Po odgadnięciu zagadki przez kilkoro dzieci nauczyciel może dać owoce i warzywa dzieciom do zjedzenia.</p>	Można przeorganizować zabawę, dając każdemu z dzieci trzy kubeczki z próbkami różnych warzyw i owoców. Przed zakupem warzyw i owoców koniecznie trzeba upewnić się, że są świeże. Przed zabawą trzeba upewnić się, czy dzieci nie mają alergii pokarmowych na próbowane produkty.	Owoce i warzywa: jabłko, banan, pomarańcza, gruszka, cebula, marchewka, pomidor, ogórek, papryka i inne, według uznania nauczyciela, kubeczki plastikowe, widelce jednorazowe, opaski na oczy.
BADANIE, MATEMATYKA, FORMY PLASTYCZNE, ZDROWIE	5.1, 10.1, 10.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Postępuje się nożem, krojąc owoce. Opisuje wygląd przekrojonych owoców. Wycina z owoców różne kształty. Układa kompozycję tematyczną z pokrojonych owoców. 	<p>Owocowe kompozycje</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji kosz owoców. Przekrawają każdy z owoców i oglądają, jak wygląda w środku. Mogą korzystać z lup. Nauczyciel przysłuchuje się rozmowom i zapisuje pojawiające się pytania i ciekawe wypowiedzi. Następnie prosi dzieci o pokrojenie owoców w określone kształty. Wydaje polecenia, np.: <i>Spróbujcie pokroić truskawki w trójkąty. Spróbujcie pokroić banana w koła (talarki). Spróbujcie pokroić jabłko w kwadraty (kostkę).</i> Dzieci kroją owoce, a następnie na papierowych talerzykach układają owocowe obrazki według własnego pomysłu. Dzieci zjadają przygotowane przez siebie dania.</p>	Przed zakupem warzyw i owoców koniecznie trzeba się upewnić, czy są świeże.	Różne owoce, lupy, nożyki, deski do krojenia, papierowe (jednorazowe) talerzyki, widelce.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA, JĘZYK	3.3, 4.1, 4.2, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> Wymienia owoce występujące w opowiadaniu. Klasyfikuje owoce według rodzaju. Liczy przedmioty (owoce). 	<p>Zabawa – Bardzo głodna gąsienica</p> <p>Przed dziećmi stoi kosz z różnymi owocami. Przed rozpoczęciem czytania nauczyciel prosi, aby dzieci zapamiętały, jakie owoce i ile sztuk zjadła gąsienica. Po przeczytaniu nauczyciel prosi, by dzieci wyciągnęły z kosza owoce, które zjadła gąsienica i nazwały je. Następnie dzieci układają owoce według rodzaju, przeliczają je. Nauczyciel pyta, ile było poszczególnych owoców, np. <i>Ile zjadła gruszek?</i> Po odpowiedzi dzieci nauczyciel wybiera jedno dziecko i mówi: <i>Policz, a następnie: Dobrze. Teraz policzymy razem.</i> Dzieci układają owoce według kolejności zjadania ich przez gąsienicę. Podczas ponownego słuchania opowiadania dzieci sprawdzają, czy prawidłowo ułożyły owoce.</p>	Nauczyciel powinien po każdym przeliczeniu owoców przez dziecko poprosić, aby policzyło wspólnie z nim, stosując wszystkie zasady liczenia (ułożenie w szeregu, wskazywanie każdego owocu, powtórzenie ostatniego liczebnika wraz z ruchem obejmującym wszystkie owoce). Nauczyciel nie mówi dzieciom, że układają owoce w kolejności według ich liczebności. Czekają, aż same to zaobserwują i próbują nazwać to ułożenie.	Książka Erica Carlego <i>Bardzo głodna gąsienica</i> , kosz z owocami (w tym przynajmniej jedno jabłko, dwie gruszki, trzy śliwki, cztery truskawki, pięć pomarańczy).
MATEMATYKA, JĘZYK	1.2, 3.1, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> Mówi wyliczankę i kolejne wyrazy w niej występujące. Liczy przedmioty na karcie. Nazywa owoce. 	<p>Zabawa Entliczek, pentliczek</p> <p>Przed dziećmi siedzącymi w kole nauczyciel kładzie karty (ilustracjami ku dołowi). Wspólnie z nauczycielem dzieci uczą się słów wyliczanki: <i>Entliczek, pentliczek, czerwony stoliczek, na kogo wypadnie, na tego bęc.</i> Przy pomocy nauczyciela, który podpowiada treść, dzieci mówią po kolei po jednym wyrazie z wyliczanki. Osoba, która wypowie BĘC, może odwrócić kartę, a następnie podaje liczbę i nazwę owoców, które widnieją na karcie (np. trzy śliwki). Dzieci kontynuują wyliczankę, omijając osobę, której karta już została odwrócona. Zabawa toczy się tak długo, aż wszystkie karty zostaną odkryte.</p>		Karty przedstawiające owoce w różnej liczbie, np. cztery jabłka, dwie truskawki, jedna gruszka, pięć bananów itd.
FORMY PLASTYCZNE	9.2	<ul style="list-style-type: none"> Maluje ogród farbami plakatomymi. 	<p>Malujemy ogród</p> <p>Na kartce formatu A3 dzieci malują farbami plakatomymi lub temperowymi ogród, tak jak go sobie wyobrażają. Nauczyciel prosi, by pomyślały o tym, jakie rośliny w nim rosną i co można w nim spotkać. Prosi, by był bardzo kolorowy.</p>	Malowanie powinno odbywać się bez ingerencji nauczyciela. Ćwiczenie ma na celu zobrazowanie wiedzy i wyobrażeń dzieci. Prace można na końcu projektu zestawić z tymi, które powstaną później. Nauczyciel będzie miał okazję zaobserwować zmiany w dziecięcej wiedzy.	Kartki formatu A3, farby plakatowe lub temperowe, pędzle, kubeczki, podkładki na stół.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE	9.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje sad. 	<p>Rysujemy sad Nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą, co to jest sad, jak rosną owoce, np. jabłka, gruszki, śliwki itp. Dzieci rysują sad tak, jak go sobie wyobrażają.</p>	Rysowanie powinno odbywać się bez ingerencji nauczyciela. Ćwiczenie ma na celu zobrazowanie wiedzy i wyobrażeń dzieci.	Kartka formatu A4, kredki pastelowe lub grube kredki ołówkowe – według uznania dziecka.
MUZYKA	8.1, 8.2	<ul style="list-style-type: none"> Słucha piosenki, zapamiętuje melodię. Uczy się treści piosenki. Śpiewa poznaną piosenkę. 	<p>Piosenka Witaminki Dzieci słuchają piosenki <i>Witaminki</i> zespołu Fasolki, uczą się słów piosenki i próbują ją wspólnie zaśpiewać. Nauczyciel według własnego pomysłu może spróbować zobrazować tekst piosenki gestem, tak aby dzieci go naśladowały.</p>	Ćwiczenie może być wstępem do przeprowadzenia z dziećmi wywiadów dotyczących witamin.	Nagranie z piosenką <i>Witaminki</i> zespołu Fasolki.
MUZYKA, RUCH, TEATR, WSPÓŁPRACA	8.1, 8.2	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewa piosenkę. Tańczy indywidualnie i w parze. Ilustruje ruchem tekst piosenki. 	<p>Taniec owocowo-warzywny do piosenki <i>Na marchewki urodziny</i> Dzieci słuchają piosenki <i>Na marchewki urodziny</i>, a następnie otrzymują emblematy z wymienianymi w piosence warzywami i próbują zilustrować treść piosenki tańcem. Zgodnie z tekstem piosenki dzieci łączą się w warzywne pary i tańczą w rytm melodii.</p> <p>Na marchewki urodziny</p> <p><i>Na marchewki urodziny Wszystkie zeszły się jarzyny. A marchewka gości wita I o zdrowie grzecznie pyta. Kartofelek podskakuje, Burak z rzepką już tańczy. Pan kartofel z krótką nóżką Biegnie szybko za pietruszką. Kalarepka w kącie siadła, Ze zmartwienia aż pobladła. Tak się martwi, płacze szczerze, Nikt do tańca jej nie bierze.</i></p>	Nauczyciel podpowiada dzieciom, w którym momencie piosenki wykonują określone ruchy. Dzieci mogą wykorzystać taniec jako element prezentacji podczas wydarzenia kulminacyjnego.	Nagranie z piosenką <i>Na marchewki urodziny</i> , emblematy z warzywami z piosenki do przyklejenia na ubrania.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			<p><i>Wtem pomidor nagle wpada, Kalarepce ukłon składa.</i></p> <p><i>„Moja droga kalarepko Tańczże ze mną, tańczże krzepko”.</i></p> <p><i>Wszystkie pary jarzynowe Już do tańca są gotowe.</i></p> <p><i>Gra muzyka – to poleczka, Wszyscy tańczą już w kółeczkach.</i></p>		
RUCH, WSPÓŁPRACA	5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje na hasło. • Rozpoznaje warzywa, owoce, zna ich kolory. • Biega na hasło. 	<p>Zabawy z chustą animacyjną</p> <p>Propozycje zabaw z kolorową chustą animacyjną: – sałatka warzywna. Dzieci siedzą wokół rozłożonej na podłodze (lub na ziemi w ogrodzie) chusty animacyjnej obok wybranego przez siebie koloru. Słuchają poleceń nauczyciela, który w rymowance wymienia nazwy owoców i warzyw. Jeżeli w rymowance pojawi się nazwa owocu lub warzywa, którego kolor jest podobny do koloru wybranego przez dziecko, dziecko „wchodzi do miski” – siada na chuście. Polecenia nauczyciela: <i>Sałatkę przygotowuję, warzyw potrzebuję – wkładam sałatę</i> (dzieci siedzące przy zielonym kolorze wchodzi na chustę). <i>Sałatkę przygotowuję, owoców potrzebuję – wkładam truskawkę</i> (kolor czerwony). <i>Sałatkę przygotowuję, owoców potrzebuję – wkładam jagody</i> (kolor niebieski) itd. Na koniec nauczyciel mówi: <i>Sałatka przygotowana, gotowa do pomieszania.</i> Dzieci, które siedzą w środku, biegają wewnątrz chusty, chwytają inny niż poprzednio kolor i razem wachlują chustą.</p>	Zabawę można przeprowadzić w ogródku przedszkolnym.	Chusta animacyjna.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
			– warzywa i owoce do zamiany. Dzieci stają wokół chusty animacyjnej obok wybranego przez siebie koloru, trzymając chustę za uchwyty. Dzieci uważnie słuchają poleceń nauczyciela, który wymienia nazwy owoców i warzyw. Gdy nauczyciel wypowie nazwę, dzieci stojące przy kolorze takim samym jak kolor wymienionego warzywa lub owocu przebiegają pod chustą i zamieniają się miejscami.		
RUCH, WSPÓŁPRACA	5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> • Reaguje na hasło. • Rozpoznaje warzywa. 	<p>Sałátka jarzynowa</p> <p>Dzieci siedzą w kole na krzesłkach. Każde z dzieci otrzymuje od nauczyciela tabliczkę z ilustracją przedstawiającą określone warzywo (po kilka osób ma to samo warzywo). Na hasło: „marchewka” zamieniają się miejscami dzieci, które mają tabliczkę z marchewką, na hasło: „cebula” – dzieci, które mają tabliczkę z cebulą. Na hasło: „sałatka jarzynowa” wszystkie dzieci wstają i chwytają się za ręce.</p>	Analogicznie można robić sałatkę owocową (ilustracje przedstawiające owoce).	Tabliczki z ilustracjami przedstawiającymi różne warzywa (jedno warzywo występuje po dwa lub trzy razy).

➤ TYDZIEŃ 2

W drugim tygodniu każdego dnia dzieci zapoznają się z jedną główną ideą związaną z tematem. Odbywa się to przy użyciu materiałów edukacyjnych na tablicy multimedialnej. Nauczyciel modeluje dialog QtA. Następnie wybiera z tabeli 2 co najmniej jedną aktywność badawczą związaną z omawianą ideą.

Główna idea 1. Warzywa i owoce rosną w ogrodzie. Częścią ogrodu jest sad.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>gospodarstwo>1)

Ekran przedstawia sad. Przez środek sadu przebiega droga, a po dwóch jej stronach są różne gatunki drzew owocowych. Wszystkie drzewa w sadzie kwitną.

Element interaktywny – kwitnące drzewa.

Po kliknięciu na określone kwitnące drzewo pojawiają się na nim owoce. Aby przejść wzdłuż alei w sadzie i zbliżyć się do kolejnych drzew, dziecko przesuwając palcem po ekranie wzdłuż drogi.

N: Jak myślicie, o co tutaj chodzi?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

D: Kwiaty zamieniły się w owoce. LUB Nie rozumiem.

N: Zauważyłeś, że kwiaty zamieniły się w owoce. Jak to rozumiesz? LUB Opisz, co widziałeś.

-Jakie owoce powstały z różowych kwiatów?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie widać sześć różnych pól owocowych i warzywnych.

Element interaktywny – tabliczki.

Przed każdym z pól jest tabliczka z symbolem owocu lub warzywa, które rośnie w danym miejscu (kolejno od lewej: maliny, truskawki, porzeczki, ziemniaka, marchewki, fasoli).

Po wybraniu jednej z tabliczek pokazuje się obok niej chmurka z rośliną. Chmurka znika po wybraniu innej ikony.

N: Co widzieliście teraz?

D: Rosły różne rzeczy. LUB Tam były jakieś rośliny.

N: Powiedziałeś, że coś tam rośnie. Opisz to. LUB Opowiedz więcej o tych roślinach.

-Jak się nazywają te rośliny? LUB Gdzie one rosną?

Główna idea 2. Część rośliny rośnie pod ziemią, a część nad ziemią. Czasem zjadamy to, co rośnie nad, a czasem to, co rośnie pod ziemią.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>gospodarstwo>2)

Na ekranie jest przekrój przez ziemię i błękitne tło nad nią. Po prawej stronie ekranu na ziemi znajduje się kosz. Na brązowej ziemi rosną warzywa: krzew pomidorów, żółta fasolka szparagowa, krzew papryki, ogórka. Pod ziemią widać korzenie roślin.

Elementy interaktywne – warzywa.

Na roślinach rosną po cztery sztuki dojrzałych warzyw, reszta jest niedojrzała – zielona, ogórki są małe. Zerwać – przeciągnąć do koszyka – można tylko dojrzałe rośliny.

N: Co widzieliście?

D: Były warzywa na krzakach. LUB Wkładaliśmy warzywa do kosza.

N: Zauważyłeś, że na krzakach były warzywa. Opowiedz o nich. LUB Powiedziałeś, że wkładaliśmy warzywa do kosza. Co jeszcze zauważyłeś?

Jakie to były warzywa? LUB Dlaczego tylko niektóre warzywa dało się zerwać?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Widzimy warzywa, które rosną pod ziemią (buraka czerwonego, marchewkę, pietruszkę, seler, rzodkiewkę, ziemniaka, cebulę), każdego z nich po trzy sztuki – dwie dojrzałe, większe, w pełni wybarwione, trzecia mniejsza, jaśniejsza. Dojrzałe warzywa nieznacznie wystają ponad ziemię, niedojrzałe są w całości pod ziemią.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Elementy interaktywne – dojrzałe warzywa.

Warzywa można przeciągać palcem do kosza.

N: Co zauważyliście?

D: Też były warzywa. LUB Tam pod ziemią była marchewka.

N: Powiedziałeś, że tutaj też widziałeś warzywa. Zgadza się. Co się jeszcze działo? LUB Mówisz, że pod ziemią była marchewka. Jak to rozumiesz?

-Jakie warzywa teraz widziałeś?-LUB Co jeszcze rośło pod ziemią?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Widzimy warzywa, które rosną tuż nad ziemią (kapustę białą (dużą), kapustę czerwoną (mniejszą od białej), kalafiora, dynię, kalarepę, sałatę), każdego z nich po dwie sztuki – jedna dojrzała, większa, w pełni wybarwiona, druga mniejsza i bardziej zielona.

Elementy interaktywne – dojrzałe rośliny.

Rośliny można przeciągać palcem do kosza.

N: A teraz? Co zauważyłeś?

D: Teraz była kapusta i kalafior. LUB Teraz były okrągłe warzywa.

N: Michał powiedział, że teraz widział kapustę i kalafiora. Co o tym myślicie? LUB Powiedziałeś, że te warzywa były okrągłe. Opowiedz o nich coś jeszcze.

+co jeszcze oprócz kapusty i kalafiora?-LUB Na pewno wszystkie były okrągłe?

Główna idea 3. Latem i jesienią zbiera się dojrzałe owoce.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>gospodarstwo>3)

Na ekranie jest jabłoń z kilkoma brązowymi liśćmi.

Element interaktywny – kalendarz.

Kartki kalendarza zmieniają się odpowiednio do zmian pór roku. Dziecko, klikając na kalendarz, uruchamia animację.

Pierwsze kliknięcie: przedstawione jest drzewo w zimowym krajobrazie.

Drugie kliknięcie: przedstawione jest wiosenne drzewo. Pojawiają się liście i pąki kwiatów.

Trzecie kliknięcie: otoczenie nabiera letniego wyglądu, na drzewie pojawiają się owoce.

Czwarte kliknięcie: pokazane jest drzewo jesienne, z którego spadają dojrzałe owoce i które pozbywa się liści.

N: Co zauważyliście?

D: Drzewo. LUB Drzewo zimą i latem.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

N: Zauważyłeś, że na ekranie było drzewo. To prawda! Opowiedz o nim. LUB Powiedziałeś, że to było drzewo w zimie i lecie. Wyjaśnij, o co tu chodzi.

Co działo się z tym drzewem? LUB Jakie jeszcze pory roku widziałeś?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Pokazany jest sad, w którym na drzewach jest dużo owoców. Na dole ekranu stoją koszyki wiklinowe oznaczone symbolem owoców, które są na drzewach. Widzimy drzewa z: jabłkami, wiśniami, gruszkami, brzoskwiniami, śliwkami.

Element interaktywny – dojrzałe owoce.

Na każdym z drzew są po trzy dojrzałe, w pełni wybarwione owoce, które można zerwać. Pod drzewami są po dwie sztuki spadów. Do koszyka mogą trafić aktywne – dojrzałe owoce z drzewa oraz spady poprzez przeciągnięcie ich palcem do koszyka. Gdy dziecko napełni koszyk wszystkimi pięcioma owocami, koszyk znika i zostają tylko te niezapełnione całkowicie. Owoce wrzucany do nieodpowiedniego koszyka wraca na swoje miejsce.

N: Opowiedzcie o tym.

D: Zbieraliśmy owoce do koszyka.

N: Powiedziałeś, że zbieraliście owoce do kosza. Opowiedz, jak to robiłeś.

Dlaczego zbieraliście owoce? LUB Jaka to mogła być pora roku?

Główna idea 4. Z owoców i warzyw można robić różne przetwory.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>gospodarstwo>4)

Elementy interaktywne – butelka z sokiem i słoik dżemu.

Dziecko, wybierając jedną z ikon, decyduje o tym, co będzie działo się dalej.

Element interaktywny – butelka.

Widać kuchenkę gazową, na niej stoi sokownik. Obok kuchenki jest blat, na którym stoją puste butelki do soku. Po prawej stronie ekranu pojawia się pionowy pasek, na którym są elementy interaktywne – ikona marchewki, jabłka i pomidora. Dziecko przeciąga jedną z ikon, decydując o tym, jaki sok chce przyrządzić.

Po dokonaniu wyboru pokrywka sokownika samoczynnie się podnosi, do środka wpadają wybrane owoce lub warzywa i robi się sok, który spływa do dzbanka. Gdy dzbanek zostanie napełniony, zaczyna mrugać.

Element interaktywny – napełniony dzbanek.

Należy przeciągnąć go ponad butelki i tam zostawić/„upuścić”. Dzbanek sam napełnia butelki sokiem.

Gdy butelki są napełnione, samoczynnie zamykane są nakrętkami, a po prawej stronie pojawia się pasek.

Elementy interaktywne – etykiety na butelkę z różnymi produktami: marchewka, jabłko i pomidor znajdujące się na pasku.

Dziecko musi dobrać odpowiednią etykietę, przeciągając ją na butelkę.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Element interaktywny – przycisk restartowania animacji. Po zrobieniu soku znów można wybrać robienie soku lub dżemu.

N: Co się działo?

D: Robił się sok z owoców.

N: Powiedziałeś, że z owoców robił się sok. Opowiedz o tym.

~~Z jakich owoców robiliśmy sok? Jak się nazywa to urządzenie?~~

Po wyborze słoika dżemu pokazane są sceny przedstawiające przetwarzanie owoców na dżem (analogicznie do scen z sokiem).

Główna idea 5. Owoce i warzywa są bardzo zdrowe. Mają dużo witamin.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>gospodarstwo>5)

Pokazany jest duży, zajmujący większość ekranu stragan, na którym jest wiele rodzajów owoców i warzyw. Na straganie można kupić: pomarańcze, truskawki, banany, maliny, cytryny, jabłka, gruszki, sałatę, ogórki, pomidory, marchewkę, paprykę, cebulę, kapustę modrą, kalarepę.

Elementy interaktywne – wszystkie owoce i warzywa.

Przed straganem stoi koszyk wiklinowy, do którego dzieci przeciągają palcem wybrane owoce i warzywa.

Po wybraniu pięciu różnych owoców lub warzyw pojawia się przycisk DALEJ.

N: Co zauważyliście?

D: Kupowaliśmy owoce na rynku. LUB Wybieraliśmy owoce do koszyka.

N: Powiedziałeś, że kupowaliśmy owoce na rynku. Dodasz coś jeszcze? LUB. Mówisz, że wybieraliśmy owoce do koszyka. Opowiedz o tym.

~~Jakie owoce i warzywa kupiliście na rynku?~~

Na stole w kuchni stoi kosz z pięcioma produktami, które dziecko wybrało ze straganu. Leży też deska do krojenia, a obok niej miska do sałatki.

Elementy interaktywne – zakupy w koszyku.

Po przeciągnięciu danego produktu z koszyka na deskę pojawia się nóż, który odcina niejadalne części i zaczyna kroić. Pokrojone produkty pojawiają się w misce – w ten sposób dziecko robi sałatkę z wybranych na targu produktów.

N: Jak to rozumiecie?

D: Robiła się sałatka. LUB Nóż kroił różne rzeczy.

N: Ala powiedziała, że tam robiła się sałatka. Opowiedz o tym. LUB Zauważyłeś, że nóż sam kroił różne rzeczy. Co jeszcze widziałeś?

~~Z czego była zrobiona sałatka? LUB Co kroił nóż?~~

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 2. Propozycje zabaw i zadań związanych z główną ideą

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
1	1.2, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Współpracuje w grupie. Maluje zadaną pracę. 	<p>Praca plastyczna – w sadzie i w ogrodzie</p> <p>Dzieci w czteroosobowych grupach na arkuszu szarego papieru malują sad lub ogród. Nauczyciel rozdziela dzieciom zadania – jedne malują drzewa, inne krzewy itd. Dzieci mają do dyspozycji wyciśnięte z tubek farby temperowe lub plakatowe, szerokie pędzle malarskie, własne palce i dłonie. Po skończonej pracy dzieci wraz z nauczycielem układają w sali wystawę, tworząc klasowy sad i ogród.</p>		Arkusze szarego papieru, szerokie pędzle malarskie, farby w tubkach.
	8.1, 8.2	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewa piosenkę. 	<p>Nauka piosenki <i>Owocowa piosenka</i></p> <p>Dzieci wysłuchują i uczą się <i>Owocowej piosenki</i>.</p>		Tekst piosenki (załącznik 1).
2	4.1, 4.2, 13.4	<ul style="list-style-type: none"> Grupuje warzywa. Określa położenie warzyw. 	<p>Pod i nad ziemią</p> <p>W sali pojawiają się różne warzywa: marchew, pietruszka, cebula, burak, por, ogórek, pomidor, kapusta, sałata, papryka, kalafior (lub inne według uznania). Dzieci mają do dyspozycji duży arkusz, np. szarego papieru, na którym w połowie wysokości jest narysowana linia gleby. Próbują posegregować warzywa na te, które rosną nad ziemią, i te rosnące w ziemi – układają warzywa w odpowiednich miejscach na arkuszu. Na końcu dzieci wraz z nauczycielem omawiają pracę, ustalając, czy wszystkie warzywa są na odpowiednich miejscach. Ewentualnie wspólnie przemieszczają je w odpowiednie miejsca.</p>	Podczas układania warzyw nauczyciel nie ingeruje we wspólną pracę dzieci.	Warzywa: marchew, pietruszka, cebula, burak, por, ogórek, pomidor, kapusta, sałata, papryka, kalafior (lub inne według uznania), duży arkusz papieru z narysowaną linią gleby.
	4.2, 13.4, 14.3, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystuje zapamiętane informacje. Rysuje linię ziemi i warzywa. Określa położenie warzyw. 	<p>Praca plastyczna – nad i pod ziemią</p> <p>Dzieci rysują linię gleby, a następnie (tak jak zapamiętały) rysują wybrane przez siebie warzywa rosnące pod ziemią, leżące na ziemi i rosnące nad ziemią.</p>	Zachętą dla dzieci, które mają kłopoty z rysowaniem, mogą być przygotowane przez nauczyciela schematyczne rysunki „trudniejszych” warzyw, np. kapusty, buraka, kalarepy.	Kartki formatu A4 lub A3, kredki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
	5.4, 6.5, 13.4	<ul style="list-style-type: none"> Określa położenie przedmiotów. Uczestniczy w zajęciach ruchowych. 	<p>Zabawa ruchowa – pod, na i nad</p> <p>Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Ich zadaniem jest szybkie reagowanie na polecenia – klaśnięcia nauczyciela:</p> <ul style="list-style-type: none"> trzy klaśnięcia – muszą znaleźć się pod czymś, np. chowają się pod stół, biurko, pod koc; dwa klaśnięcia – muszą znaleźć się na czymś, np. na dywanie, krzeselku, kocu; jedno klaśnięcie – muszą być nad czymś, np. podskoczyć i być nad ziemią. <p>Za każdym razem wybrane dziecko określa nad, pod lub na czym się znajduje.</p>	Przed zabawą konieczne jest ustalenie zasad bezpieczeństwa. W sali można zbudować namioty z krzesel i koca, aby dzieci miały możliwość chowania się pod czymś. Można również rozłożyć płasko na podłodze kilka kocy.	
3	3.3, 4.1, 4.2, 14.2	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje wygląd owoców. Odnajduje różnice pomiędzy owocami. Przewiduje skutki. 	<p>Zabawa badawcza – dojrzałe/niedojrzałe</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji kilka dowolnych dojrzałych i niedojrzałych owoców. Z każdego rodzaju jeden owoc jest dojrzały, a drugi nie. Dzieci je oglądają, mówią, czym się różnią z zewnątrz, przekrawają i opisują, czym różnią się w środku. Chętne dzieci mogą spróbować po kawałku dojrzałego i niedojrzałego owocu i określić różnice w smaku. Razem z nauczycielem zastanawiają się, czy niedojrzałe owoce do czegoś się nadają i co można z nimi zrobić.</p>		Kilka dojrzałych i niedojrzałych owoców (z każdego rodzaju jeden dojrzały, drugi nie), nożyki, talerze.
	4.2, 5.4, 8.1, 13.1, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewa piosenkę. Klasyfikuje przedmioty. Liczy i porównuje liczby. 	<p>Zabawa ruchowa – zbieramy owoce</p> <p>Na podłodze porozsypywane są ilustracje różnych owoców (z każdego rodzaju przynajmniej pięć sztuk). W różnych miejscach sali stoją też koszyki, do których jest przypięte oznaczenie z owocem. Dzieci w rytm <i>Owocowej piosenki</i> Barbary Kosowskiej poruszają się po sali, zbierając owoce. Dzieci wrzucają je do odpowiednich koszyków, a następnie, po skończonej piosence, przeliczają, ile owoców zebrały do każdego z nich.</p>		Ilustracje dowolnie wybranych owoców rosnących w sadzie (przynajmniej pięć ilustracji każdego z owoców), koszyki wiklinowe w liczbie odpowiadającej rodzajom owoców.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
4	3.1, 3.2, 3.3	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje za pomocą zmysłu smaku, zapachu, wzroku. Wypowiada się i dzieli własną wiedzą. 	<p>Przetwory</p> <p>W sali zgromadzone są różne przetwory owocowe i warzywne. Dzieci próbują je rozpoznać za pomocą zapachu, smaku, wzroku. Najpierw dzieci wączają przetwory w słoikach, następnie te, które nie zostaną rozpoznane przez dzieci, mogą być przez chętne dzieci próbowane. Na końcu dzieci wraz z nauczycielem zastanawiają się, jak robi się poszczególne przetwory. Pojawiające się pytania można dopisać do siatki pytań. Dzieci uzupełniają kartę pracy, rysując w słoikach owoce, z których zrobione były przetwory. Oceniają smak przetworów, stawiając pod słoikami buźkę wesołą lub smutną, zależnie od indywidualnej oceny smaku.</p>	Można zapytać dzieci, czy wiedzą, kto zna się na przetworach i może im o nich opowiedzieć.	Różne przetwory z owoców i warzyw: ogórki kiszone, kiszona kapusta, kompot wiśniowy, dżem truskawkowy, sok jabłkowy, sos warzywny itd., łyżeczki plastikowe, talerzyki papierowe, karta pracy nr 1.
	3.1, 3.2, 3.3, 4.1	<ul style="list-style-type: none"> Określa następstwo zdarzeń. Obserwuje zmiany zachodzące w owocach i warzywach po upływie czasu. Wypowiada się na temat własnych obserwacji. 	<p>Dlaczego robimy przetwory?</p> <p>Dzieci przedstawiają swoje pomysły na to, dlaczego robimy przetwory, a nauczyciel je zapisuje. Proponuje dzieciom, by sprawdziły, co się stanie z warzywami i owocami, gdy zostawią je na kilka dni. Dzieci zostawiają całe lub przekrojone warzywa na parapecie okna i codziennie obserwują, jak się zmieniały. Nauczyciel pyta dzieci o ich spostrzeżenia i zapisuje je.</p>	Dobrze, by dzieci miały możliwość obserwowania warzyw i owoców przez jak najdłuższy czas i same zdecydowały, kiedy je trzeba wyrzucić. Warzywa i owoce muszą leżeć na podkładkach, np. z gazet.	Kilka wybranych warzyw i owoców.
5	14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Wycina owoce z gazetek reklamowych. Poszukuje przedmiotów. 	<p>Lista zakupów</p> <p>Dzieci wycinają z gazetek sklepowych owoce, które przydadzą im się do zrobienia zdrowych szaszłyków owocowych. Robią wspólną, grupową listę zakupów, z którą udają się na wycieczkę do sklepu warzywniczego lub na targ. Tam szukają owoców z listy, odhaczają te, które znalazły i kupują potrzebne produkty.</p>		Gazetki reklamowe z różnych sklepów, kartka A4/A3, nożyczki, kleje.
	5.1, 10.1, 10.2	<ul style="list-style-type: none"> Posługuje się nożykiem, krojąc owoce. Nabija owoce na patyk, robiąc szaszłyk. Wyjaśnia, dlaczego należy jeść owoce. 	<p>Owocowe szaszłyki</p> <p>Z zakupionych podczas wycieczki produktów dzieci wykonują szaszłyki. Każdy ma do dyspozycji patyczek, deskę i nożyk. Dzieci wspólnie myją owoce, obierają je, kroją na kawałeczki i nadziewają na patyczki. Na końcu jedzą przygotowane przez siebie szaszłyki.</p>	Przed zajęciami trzeba powtórzyć z dziećmi zasady bezpiecznego posługiwania się narzędziami kuchennymi. Jeśli nauczyciel, znając swoją grupę, obawia się o bezpieczeństwo, można wykonać szaszłyki z owoców obranych i pokrojonych przez panią woźną.	Deski, nożyki, talerzyki, patyczki do szaszłyków, widelce, owoce.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **TYDZIEŃ 3**

W tym tygodniu dzieci oglądają dwa filmy znajdujące się na platformie (każdy film innego dnia) oraz podejmują wybrane przez nauczyciela propozycje aktywności z tabeli 3.

FILM A

- Warzywa i owoce rosną w ogrodzie. Częścią ogrodu jest sad.
- Część rośliny rośnie pod ziemią, a część nad ziemią. Czasami zjadamy to, co rośnie nad, a czasami to, co rośnie pod ziemią.

FILM B

- Latem i jesienią zbiera się dojrzałe owoce.
- Z owoców i warzyw można robić różne przetwory.
- Owoce i warzywa są bardzo zdrowe. Mają dużo witamin.

➤ **TYDZIEŃ 4**

To ostatni tydzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dodatkowo dzieci podejmują wybrane przez nauczyciela formy aktywności zaproponowane w tabeli 3.

Szczegółowy opis wydarzenia kulminacyjnego (przedostatni lub ostatni dzień trwania projektu):

Podczas wydarzenia kulminacyjnego dzieci zaprezentują rodzicom przedstawienie do wiersza Jana Brzechwy *Na straganie*. Będą recytować fragmenty utworu, których się nauczyły oraz zaprezentują stroje przygotowane do przedstawienia. Jeśli nauczyciel uzna to za stosowne, dzieci mogą także zaśpiewać jedną z wykorzystanych w trakcie projektu piosenek (wybór według uznania). Na parapetach w sali zaprezentowana będzie wystawa warzywnych ludków zrobionych w trzecim lub czwartym tygodniu zajęć oraz zaprezentowana zostanie klasowa hodowla fasoli. Na koniec spotkania dzieci poczęstują rodziców przygotowaną przez siebie sałatką owocową. Na tablicy interaktywnej wyświetlone zostaną zdjęcia z wycieczek, w których uczestniczyły.

Działania przygotowawcze:

1. Przygotowanie zaproszeń dla rodziców i gości.
2. Nauka ról odgrywanych w przedstawieniu *Na straganie* i przygotowanie strojów.
3. Przygotowanie wystawy warzywnych ludków.
4. Przygotowanie wystawy z hodowli fasoli.
5. Przygotowanie prezentacji zdjęć z wycieczek.
6. Wykonanie sałatki owocowej i przygotowanie poczęstunku dla rodziców.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 3. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w trzecim i czwartym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.1, 3.3, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje warzywa i owoce. Opisuje wygląd warzyw i owoców. Odgaduje nazwę warzywa lub owocu po opisie. 	<p>Jakie to warzywo/owoc? Nauczyciel przygotowuje różne owoce i warzywa. Wkłada do pudełka jedno z warzyw lub owoców, tak aby nie widziały tego dzieci. Chętne dziecko zagląda do pudełka. Stara się opisać grupie wygląd warzywa lub owocu. Dzieci zgadują, jaki owoc/warzywo widział kolega.</p>		Różne warzywa i owoce, pudełko.
JĘZYK, WSPÓŁPRACA	3.1, 3.3, 7.2, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Słucha wiersza i reaguje na jego treść. Uczy się treści wiersza na pamięć i przygotowuje inscenizację. 	<p>Nauka wiersza <i>Na straganie</i> – inscenizacja Dzieci słuchają wiersza Jana Brzechwy <i>Na straganie</i>. Po przeczytaniu nauczyciel pyta dzieci o jego treść. Dzieci ponownie słuchają wiersza. Nauczyciel rozdaje dzieciom sylwetki warzyw i prosi, by ponownie uważnie słuchały, a gdy w treści wiersza zostanie wymienione dane warzywo, dziecko, które trzyma odpowiednią sylwetkę, powinno wstać. Następnie nauczyciel proponuje dzieciom stworzenie inscenizacji do wiersza. Rozdziela role, tłumaczy, że przedstawienie zostanie zaprezentowane rodzicom podczas wydarzenia kulminacyjnego. W kolejnych dniach nauczyciel ćwiczy z dziećmi poszczególne role.</p>		Wiersz Jana Brzechwy <i>Na straganie</i> , sylwetki z warzywami występującymi w wierszu.
JĘZYK	3.1, 3.3	<ul style="list-style-type: none"> Wsluchuje się w wiersz. Odpowiada na pytania dotyczące wiersza. Opowiada o witaminach. 	<p>Wiersz Stanisława Karaszewskiego <i>Witaminowe abecadło</i> Dzieci słuchają wiersza Stanisława Karaszewskiego <i>Witaminowe abecadło</i> i rozmawiają na jego temat.</p>		Tekst wiersza Stanisława Karaszewskiego <i>Witaminowe abecadło</i> .

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	3.3	<ul style="list-style-type: none"> Zadaje pytania ekspertowi. Opowiada o własnych doświadczeniach. 	<p>Wizyta eksperta – lekarza/dietetyka Przedszkole odwiedza lekarz pediatra, lekarz rodzinny lub dietetyk, który opowie dzieciom o witaminach i zdrowym żywieniu. Lekarz przynosi opakowania różnych witamin i pokazuje je dzieciom, tłumacząc rolę każdej z nich oraz odpowiada na pytania dzieci.</p>	Nauczyciel podczas wizyty eksperta uzupełnia pojawiającymi się odpowiedziami siatkę pytań. Przypomina dzieciom o ich pytaniach i zachęca do zastanowienia się, czego mogłyby się dowiedzieć.	
JĘZYK, RUCH	3.2, 5.3	<ul style="list-style-type: none"> Słucha tekstu zabawy. Pokazuje wszystkie palce po kolei. Próbuje zapamiętać tekst zabawy i mówić wspólnie z pokazywaniem. 	<p>Zabawa Paluszek i gruszka Dzieci wspólnie z nauczycielem pokazują poszczególne palce wymieniane w wierszu.</p> <p><i>To jest kciuk – najgrubszy paluszek, To jest wskazujący, co narwie nam gruszek, Ten trzeci je podniesie, A czwarty do domu zanieś. A tu mamy maluszka, Co wrzuca gruszki do brzuszka.</i></p>		Tekst zabawy paluszkowej Krzysztofa Sąsiadka <i>Zabawy paluszkowe</i> .
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	9.2, 12.1, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Słucha wiersza. Opowiada o sposobie wzrostu warzyw i owoców. Maluje ogród. 	<p>Wiersz Odwiedziny Dzieci wysłuchują czytanego przez nauczyciela wiersza. Po odczytaniu wiersza dzieci opowiadają o tym, jak kolejne owoce i warzywa rosną. Dzielą owoce i warzywa na rosnące na drzewie, krzewie, w ziemi itd. Dzieci malują farbami plakatowymi ogród.</p>	Nauczyciel przygotowuje ilustracje owoców pojawiających się w wierszu.	Tekst wiersza (załącznik 1), ilustracje warzyw i owoców, farby, pędzle, białe sztywne kartki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, BADANIE	14.3, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Wypowiada się na temat treści obejrzanego filmu. Znajduje sposób rozdzielenia nasion. 	<p>Film animowany <i>Ciekawski George, odcinek: Kłopoty z nasionami</i> Dzieci oglądają film i odpowiadają na pytania: <i>W czym George chciał pomóc kucharzowi? Co musiał przygotować, żeby móc założyć ogródek? Z czym George miał problem? Jak udało im się rozwiązać problem?</i> Nauczyciel przynosi miskę, w której pomieszane są różne nasiona: fasoli, grochu, dyni (i inne według uznania nauczyciela). Dzieci wspólnie starają się je rozdzielić. Próbuje nazwać warzywa, od których mogą pochodzić nasiona. Nauczyciel proponuje zrobienie na parapecie ogródka warzywnego.</p>		Nagranie z filmem <i>Ciekawski George, odcinek: Kłopoty z nasionami</i> , miska, nasiona fasoli, grochu, dyni i inne (według uznania nauczyciela).
MATEMATYKA	13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5	<ul style="list-style-type: none"> Liczy przedmioty. Waży przedmioty i próbuje odczytywać liczby. Wie, że jednostką wagi jest kilogram. 	<p>Sklep warzywniczy Dzieci z pomocą nauczyciela urządzają w sali sklep warzywniczy. W kartonikach porządkują owoce i warzywa, układając je według rodzaju. Dzieci kolejno sprzedają warzywa i owoce, ważą je, przeliczają, wydają odpowiedni, zamawiany towar.</p>	Nauczyciel może pokazać dzieciom na wadze, ile to jest kilogram. Dzieci mogą prosić o dany towar, mówiąc: <i>Poproszę mniej niż kilogram jabłek; Poproszę więcej niż kilogram gruszek</i> itd. Nauczyciel kupuje towar u dzieci, zadając proste matematyczne zadania, np. pytając: <i>Ile to będzie owoców – jeden banan i dwie cytryny?</i>	Kartony, skrzynki, pudełka, parasol, waga kuchenna, torebki i siatki na zakupy, owoce i warzywa.
MATEMATYKA	4.1	<ul style="list-style-type: none"> Postępuje się wagą szalkową. Szacuje, które warzywo/owoc jest cięższe. Używa określeń: cięższy, lżejszy od. 	<p>Ważenie Na wadze szalkowej dzieci sprawdzają, które z owoców i warzyw są najcięższe, porównując zawsze dwa produkty. Dzieci po każdej zważonej parze produktów mówią „... jest cięższy od...” lub „... jest lżejszy od....”.</p>	Nauczyciel pokazuje, jak działa waga i jak należy odczytywać wynik – nie na zasadzie mówienia liczb, ale określania, który przedmiot waży więcej, a który mniej (cięższy, lżejszy).	Waga szalkowa, koszt owoców i koszt warzyw.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA	4.2, 3.1, 14.2	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzy szeregi matematyczne (trzyelementowe). • Zapamiętuje i odtwarza układ owoców. • Nazywa owoce. 	<p>Owocowe rytmy</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji koperty z ilustracjami owoców oraz pasek z zadaniem przedstawiającym pewien rytm (wzór), np. jabłko – gruszka – truskawka. Zadaniem dzieci jest stworzenie układu owoców według kolejności, jaka jest na kartce. Nauczyciel rozdaje kolejną kartkę i teraz dziecko ma spojrzeć na kartkę, zapamiętać układ owoców, odwrócić kartkę, a następnie odtworzyć układ z pamięci. Następnym etapem jest kontynuowanie ciągu, czyli najpierw dziecko układa owoce pod otrzymanym zadaniem, następnie nauczyciel przesuwając pasek z zadaniem, tak aby ułatwić dziecku kontynuowanie powstałego rytmu. Dalej dziecko próbuje samo ułożyć rytm.</p>	<p>Nauczyciel przygotowuje karty według zasady stopniowania trudności (od trzech do pięciu elementów) i dobiera zadania do możliwości dzieci. Owoce można zastąpić warzywami.</p>	<p>Paski z ilustracjami owoców ułożonymi w 3-, 4- i 5- elementowych układach, koperty, ilustracje owoców.</p>
MATEMATYKA	13.1	<ul style="list-style-type: none"> • Liczy samodzielnie i z nauczycielem. 	<p>Liczenie jabłek</p> <p>Przed dziećmi stoi kosz, z którego nauczyciel wyjmując wszystkie jabłka i układa je w rzędzie. Ruchem ręki wskazuje wszystkie jabłka i mówi: <i>Jabłka. Ile tu jest jabłek?</i> Dzieci odpowiadają, a następnie nauczyciel, nie odnosząc się do tych odpowiedzi, prosi wybrane dziecko: <i>Policz.</i> Dziecko liczy tak, jak potrafi, a nauczyciel obserwuje i zwraca uwagę na ważne elementy liczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – od którego jabłka zaczyna liczenie, – czy wskazuje jeden raz każde jabłko, – jakich liczebników używa. <p>Nauczyciel może poprosić kolejne dziecko, aby również policzyło jabłka. Następnie pokazuje wzór liczenia i zachęca do naśladowania, mówiąc: <i>Popatrz, jak ja liczę. Będziemy liczyć razem.</i> Na końcu koniecznie trzeba powtórzyć ostatni liczebnik (np.: <i>pięć jabłek</i>) wraz z gestem ogarniającym wszystko, co zostało policzone.</p> <p>*Zabawa zgodna z zasadami prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej.</p>	<p>Jest to zadanie dla małej grupy lub do pracy indywidualnej. Na początku dajemy dzieciom pięć przedmiotów, a następnie zwiększamy tę liczbę. Dzieci powinny siedzieć naprzeciw nauczyciela (nie w kole). Nauczyciel obserwuje zachowania dzieci i wyłapuje strategie liczenia, aby wiedzieć, na jakim etapie rozwojowym jest dziecko. Nauczyciel nie przerywa i nie poprawia dzieci podczas liczenia. Nauczyciel może wykorzystywać tę zabawę codziennie, zmieniając produkty do liczenia. Zamiast przedmiotów mogą być ilustracje.</p>	<p>Kosz z jabłkami (lub innymi produktami).</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
BADANIE	14.3	<ul style="list-style-type: none"> • Myje owoce. • Posługuje się nożem. • Oddziela owoce od pestek. • Przygotowuje powidła. 	<p>Przygotowywanie przetworów</p> <p>Dzieci z pomocą nauczyciela przygotowują przetwory, mają do dyspozycji siatkę śliwek. Dzieci myją owoce, przełamują lub przekrawają je, wyjmują pestki, wkładają do garnka i zasypują cukrem. Gdy przygotowują wszystkie śliwki, zanoszą je do kuchni. Dzieci po godzinie sprawdzają, co stało się z owocami. Gdy dżem będzie gotowy, pani kucharka woła dzieci i przy nich nalewa go do słoików, tłumacząc, co robi. Po wystygnięciu dzieci samodzielnie robią kanapki, np. w ramach podwieczorku.</p>		Kilka kilogramów śliwek, nożyki, deski, garnek, cukier, słoiki, chleb.
BADANIE, WSPÓŁPRACA	10.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wraz z innymi dziećmi sadi roślinę w ogrodzie przedszkolnym. 	<p>Sadzenie</p> <p>Dzieci w ogrodzie przedszkolnym pozostawiają ślad po projekcie, sadząc wybraną roślinę owocową lub warzywną.</p>	Dobrze, by było to drzewko owocowe lub krzew owocowy, gdyż rozpoczynająca się jesień będzie dla nich odpowiednią porą sadzenia.	Sadzonka drzewka lub krzewu owocowego, łopatkę, ziemia.
BADANIE	4.1, 4.3, 14.3, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> • Hoduje fasolę. • Zapisuje własne imię lub znak rozpoznawczy. • Obserwuje zmiany. 	<p>Hodowla fasoli</p> <p>Dzieci próbują wyhodować fasolę w słoiku. Aby to wykonać, dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dwukrotnie składają gazę i naciągają ją na otwarty słoik, przymocowując ją gumką, – wciskają lekko gazę do środka słoika, tworząc zagłębienie, – nalewają do słoika wodę, tak aby ziarna fasoli były cały czas wilgotne – każde dziecko sadi trzy ziarenka, – na kawałku przezroczystej folii samoprzylepnej lub taśmy klejącej zapisują (jeśli potrafią) swoje imię lub rysują własny znak, a następnie umieszczają naklejkę na swoim słoiku, – prowadzą obserwacje fasoli każdego dnia, zapisując wyniki na karcie pracy i pamiętają, by ją podlewać. 		Słoiki, gaza opatrunkowa, gumki recepturki, nasiona fasoli, karta pracy nr 2.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA, FORMY PLASTYCZNE	3.3, 10.2, 13.1, 14.2	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha opowiadania. • Próbuje odtworzyć kolejne części opowiadania. • Nawleka korale. • Liczy korale. 	<p>Zabawa – Bardzo głodna gąsienica</p> <p>Dzieci słuchają utworu. Otrzymują w miseczkach kolorowe korale i zielony kreatywny druk z nabitym już zielonym pomponem (jako głową gąsienicy). Nauczyciel pokazuje sylwety owoców, którym odpowiadają korale przygotowane w miskach, i umieszcza je w widocznym miejscu. Dzieci podczas słuchania wiersza przygotowują korale (przeliczają je), a następnie nawlekają je na druk (w odpowiednim kolorze i liczbie). Potem wbijają zielony pompon, aby korale nie wypadły. Na końcu dzieci prezentują wszystkie gąsienice i mogą wspólnie z nauczycielem odtworzyć treść opowiadania.</p>	<p>Nauczyciel pokazuje sylwety owoców w innej kolejności niż występujące w opowiadaniu. Nauczyciel powoli czyta fragment związany z owocami, tak aby dzieci zdążyły przygotować korale. Nauczyciel powinien pomóc we wbijaniu pompona na druk, ponieważ ten może być dość ostro zakończony.</p>	<p>Książka Erica Carlego <i>Bardzo głodna gąsienica</i>, ilustracje owoców (żółte jabłko, zielona gruszka, fioletowa śliwka, czerwona truskawka, pomarańczowa pomarańcza), korale według kolorów owoców, zielone kreatywne druciki i zielone pompony.</p>
MATEMATYKA, WSPÓŁPRACA	1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólnie z rówieśnikami tworzy karty domina. • Przestrzega zasad zabawy. 	<p>Warzywne domino</p> <p>Dzieci wspólnie przygotowują karty do gry w domino obrazkowe, przyklejając po dwa warzywa na każdym prostokącie. Po przygotowaniu wszystkich kart dzieci wspólnie układają domino.</p>	<p>Nauczyciel wyjaśnia budowę kart do domina. Można również przygotować domino z owocami.</p>	<p>Prostokątne tekturki z kreską dzielącą je na pół, ilustracje warzyw pasujące do tekturek, klej.</p>
FORMY PLASTYCZNE	14.3	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijają sprawność palców, bawiąc się plasteliną i masą solną. • Wykorzystuje własne obserwacje do stworzenia owoców i warzyw. 	<p>Owocowo-warzywne miniatury</p> <p>Dzieci lepia owoce i warzywa z plasteliny lub z masy solnej. Pod koniec pracy dzieci mogą bawić się przygotowanymi miniaturami warzyw i owoców, komponując z nich potrawy, bawiąc się w sklep, restaurację.</p>	<p>W przypadku korzystania z masy solnej dobrze, by to same dzieci mogły ją przygotować. Po wyschnięciu masy figurki będzie trzeba jeszcze pomalować. Przepis na masę solną: składniki – szklanka mąki, szklanka soli i pół szklanki wody. Można proporcjonalnie zwiększyć ilość według zapotrzebowań grupy; przygotowanie masy – mąkę wymieszać z solą i dodawać wodę (tyle, aby masa była plastyczna, ale niezbyt rzadka). Całość wygnieść, aż do otrzymania jednolitej i gładkiej masy.</p>	<p>Plastelina lub masa solna, pędzle i farby plakatowe.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE	14.3	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystuje własną wiedzę do wypełniania karty pracy. Rysuje kredkami. 	<p>Robimy przetwory</p> <p>Dzieci otrzymują kartę pracy z rysunkiem przedstawiającym kontury dwóch słoików. Zadaniem dzieci jest narysowanie w jednym słoiku owoców, w drugim warzyw, z których można zrobić przetwory.</p>		Karta pracy nr 3.
FORMY PLASTYCZNE, WSPÓŁPRACA	12.1, 13.4, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikuje warzywa według miejsc, w których rosną. Dorysowuje brakujące elementy. 	<p>Plakat – nad i pod</p> <p>Na dużym arkuszu papieru narysowana jest linia gleby. Dzieci przyklejają warzywa z papieru (wcześniej przygotowane przez nauczyciela) w odpowiednie miejsca – tak jak one rosną: pod ziemią, na ziemi, ponad ziemią. Dorysowują im odpowiednie liście lub rysują krzew.</p>		Duży arkusz papieru z narysowaną linią gleby, sylwety różnie rosnących warzyw, kredki pastelowe.
KONSTRUKCJE	10.1, 10.2	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystuje własną wyobraźnię do stworzenia warzywnych ludków. Wykorzystuje materiały plastyczne i posługuje się różnymi narzędziami. 	<p>Warzywne ludki</p> <p>Z przyniesionych przez siebie lub nauczyciela warzyw dzieci tworzą wymyślone przez siebie postaci. Wykorzystują przy tym dowolnie: folię samoprzylepną, kolorowe papiery, pinezki i kleje do mocowania, patyczki, tkaniny itd. Dzieci przebierają warzywa, tak aby nabrały ludzkiej postaci. Pod koniec pracy dzieci mogą nadać im dziwne imiona.</p>	Do ćwiczenia można wykorzystać niedojrzałe owoce i warzywa przyniesione w drugim tygodniu zajęć lub poprosić wcześniej każde z dzieci o przyniesienie wybranego warzywa. Powstałe prace można zaprezentować rodzicom podczas wydarzenia kulminacyjnego.	Różnego rodzaju warzywa, folia samoprzylepna, tkaniny, kolorowe papiery, nietoksyczne kleje, pinezki, patyczki szaszłykowe.
KONSTRUKCJE, FORMY PLASTYCZNE	10.1, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Szuka informacji na obrazkach na temat odgrywanego warzywa. Projektuje własny strój. Przygotowuje elementy stroju. 	<p>Przygotowywanie strojów do inscenizacji wiersza <i>Na straganie</i></p> <p>Dzieci pod okiem nauczyciela przygotowują stroje na przedstawienie wiersza <i>Na straganie</i>. Najpierw każde z dzieci wyszukuje wśród ilustracji warzywo, które będzie odgrywało, a następnie zastanawia się, jak mogłoby stworzyć własne przebranie. Nauczyciel wraz z dziećmi tworzy pomysły strojów – pomaga dzieciom określić, jakie ubrania mogą się przydać, jakie elementy będzie trzeba wykonać z papieru lub kolorowej krepki. Następnie rozdziela zadania. Dzieci wraz z nauczycielem przygotowują określone elementy strojów.</p>	Dzieci powinny uczestniczyć w fazie projektowania i przygotowania strojów. Dobrze jest wykorzystać ich pomysły i pomóc im w realizacji.	Papiery kolorowe, kolorowe kartki z bloku technicznego, kolorowe tektury, krepka, nożyczki, kleje, tkaniny itd.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MUZYKA	8.1, 8.2, 8.3	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewa piosenkę. Gra na instrumencie. 	Śpiewanie Owocowej piosenki Dzieci przypominają sobie treść i melodię <i>Owocowej piosenki</i> . Śpiewają ją i wygrywają jej rytm na wybranym instrumencie.		Tekst piosenki (załącznik 1), instrumenty przedszkolne.
WYCIECZKA, JĘZYK	1.2, 1.3, 3.3, 6.2, 6.3	<ul style="list-style-type: none"> Uczestniczy w wycieczce. Poszukuje znanych warzyw. Rozpoznaje i nazywa rośliny, na których rosną owoce i warzywa. 	Wycieczka do ogrodu lub sklepu ogrodniczego Dzieci wybierają się na wycieczkę do ogrodu. Oglądają rosnące tam gatunki warzyw i owoców. Poszukują i próbują rozpoznać poznane wcześniej gatunki. Przypatrują się, jak rosną, robią im zdjęcia.	Najlepiej, by był to ogród kogoś z rodziny jednego z dzieci. Dobrze byłoby, gdyby rosły tam zarówno owoce, jak i warzywa oraz by była tam osoba, która o nich opowie. W przypadku braku podobnej możliwości dzieci mogą wybrać się do sklepu ogrodniczego, w którym sprzedaje się sadzonki warzyw, drzewka owocowe, nasiona, narzędzia ogrodnicze.	Aparaty fotograficzne.
WYCIECZKA, FORMY PLASTYCZNE	1.2, 1.3, 6.2, 6.3, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Uczestniczy w wycieczce. Wyszukuje produkty zrobione z warzyw i owoców. Tworzy plakat. 	Wycieczka do supermarketu Dzieci wybierają się na wycieczkę do supermarketu. W sklepie poszukują przetworów zrobionych z warzyw i owoców, robią zdjęcia. Po powrocie oglądają zdjęcia i przypominają sobie nazwy produktów. Następnie w dwóch grupach tworzą plakat dotyczący przetworów. Dzieci przeglądają sklepowe gazetki reklamowe i przyklejają na plakat produkty zrobione z warzyw lub owoców.	Wcześniej należy koniecznie zapytać w sklepie o zgodę na robienie zdjęć.	Aparat fotograficzny, gazetki reklamowe, kleje, arkusze szarego papieru.
ZDROWIE, WSPÓŁPRACA	2.2, 6.3, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Wie, że należy umyć warzywa przed jedzeniem. Posługuje się nożem. Dbą o zdrowie, jedząc sałatkę owocową. 	Sałatka owocowa Dzieci myją przyniesione owoce w dużej misce. Następnie otrzymują deski, nożyki oraz potrzebne produkty i według instrukcji nauczyciela przygotowują sałatkę owocową.	Nauczyciel wcześniej prosi każde dziecko (pisząc krótką informację dla rodziców) o przyniesienie określonego produktu potrzebnego do wykonania sałatki owocowej. Sałatka może być przygotowana jako poczęstunek dla rodziców podczas wydarzenia kulminacyjnego.	Owoce, deski, nożyki, duża miska do mycia owoców, miska do sałatki, talerzyki, widelce.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. Tekst piosenki *Owocowa piosenka* i wiersz *Odwiedziny*

Owocowa piosenka (słowa i muzyka: Barbara Kosowska)

Ogrodniku, ogrodniku,
Co tam niesiesz w tym koszyku?
Jabłka, śliwki oraz gruszki,
Wszystkie piękne jak kwiatuszki.

Ogrodniku, ogrodniku,
Skąd się wzięły w tym koszyku?
Najpierw w sadzie dojrzały,
Potem dzieci je zerwały.

Teraz powiedz, bo ja nie wiem,
Jak znalazły się na drzewie?

W sadzie drzewa sobie rosna,
Budzą się po zimie, wiosną,
Zielenieją, zakwitają,
Pszczółki kwiecie zapylają.

No a na gałązce drzewa
Owoc rodzi się, dojrzewa,
Pełen smaku, bardzo zdrowy,
Do zerwania już gotowy.

Teraz wiem, mój ogrodniku,
Skąd owoce w tym koszyku.
Wszystkie pięknie wyglądają
I witamin dużo mają.

Odwiedziny (autor: Barbara Kosowska)

Wiosną sad mój odwiedziłam,
Oto, co tam zobaczyłam:
Różne drzewa owocowe,
A na drzewach kwiaty nowe,
Rząd jabłonek, grusze, śliwy,
To kwiatowy raj prawdziwy.

Przyszło lato, dni gorące,
Widzę owoc na jabłonce!
I na śliwie, gruszy, wiśni!
Czy ten sad mi się nie przyśnił?
To nie sen, z pewnością nie!
Kwiatek w owoc zmienił się.

Koło sadu piękne grządki,
Ktoś tu robił już porządku,
Pielił chwasty i podlewał.
Na tej grządce coś dojrzewa,
To ogórki, pomidory,
Oj, warzywniak całkiem spory.

No a tutaj same liście,
To jest marchew oczywiście.
Marchew jest pomarańczowa
I jadalny korzeń chowa.
Tak jak seler czy rzodkiewka
Rosną w ziemi, nie na drzewkach!

Na tym kończę tę wędrówkę,
Pełną wiedzy mam już główkę.
Co widziałam, zanotuję,
Potem ogród namaluję.
Wszystkie drzewa owocowe
I warzywa bardzo zdrowe.

ZAŁĄCZNIK 2. Opis kart pracy²

Karta pracy nr 1. Zadaniem dziecka jest narysowanie w słoikach owoców, z których zrobione były przetwory oraz ocena smaku przetworów poprzez postawienie pod słoikami buźki wesołej lub smutnej, zależnie od indywidualnej oceny smaku.

Karta pracy nr 2. Zadaniem dziecka jest zaznaczenie zmian w wyglądzie hodowanej fasoli.

Karta pracy nr 3. Zadaniem dziecka jest uzupełnienie konturów słoików o owoce i warzywa, z których robimy przetwory. W jednym słoiku dziecko rysuje wybrane przez siebie owoce, a w drugim warzywa nadające się na przetwory.

ZAŁĄCZNIK 3. List do rodziców³

Tablitowe Wieści

Drodzy Rodzice!

Nasza grupa rozpoczyna pierwszy projekt edukacyjny *Gospodarstwo (Ogród i sad)*. Przez cztery tygodnie będziemy zajmować się ogrodem oraz sadem. Dowiemy się, że:

- warzywa i owoce rosną w ogrodzie, a częścią ogrodu jest sad;
- część rośliny rośnie pod ziemią, a część nad ziemią i że czasami zjadamy coś, co rośnie nad, a czasami pod ziemią;
- latem i jesienią zbiera się dojrzałe owoce;
- z owoców i warzyw można robić różne przetwory;
- owoce i warzywa są bardzo zdrowe i mają dużo witamin.

Poza tym będziemy bawić się owocami i warzywami. Nauczymy się je rozpoznawać po wyglądzie, dotyku, zapachu i smaku. Spróbujemy przyrządzić z nich pyszne potrawy i zachęcić wszystkich do częstego ich jedzenia. Zaprosimy ekspertów, którzy opowiedzą nam o witaminach. Dowiemy się, dlaczego warto zjadać pięć porcji owoców i warzyw każdego dnia. Wybierzemy się także na wycieczkę do sklepu w poszukiwaniu owocowych i warzywnych produktów. Największą atrakcją będzie jednak wycieczka do ogrodu. Może ktoś z Was zechciałby nas zaprosić na swoją działkę? Może ktoś uprawia grządki warzywno lub ma własny sad i mógłby nam o tym opowiedzieć? Będziemy bardzo wdzięczni za umożliwienie nam odwiedzenia podobnego miejsca.

W domu postarajcie się także namawiać dzieci do jedzenia warzyw i owoców. Pozwólcie im je samodzielnie myć oraz obierać i kroić. Sprawicie im wielką radość, jeśli zabierzecie je na zakupy i przygotujecie im obrazkową listę produktów do kupienia. Spróbujcie, to może być świetna zabawa!

Z pozdrowieniami

.....
(podpis nauczyciela)

² Karty pracy do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

³ Gotowe wzory listów do rodziców do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

ZAŁĄCZNIK 4. Moduł języka angielskiego

Projekt: GOSPODARSTWO (OGRÓD I SAD)

Grupa wiekowa: 4-latki

Moduł językowy: słowniki

Cele ogólne:

- Zapoznanie ze słownictwem polskim i angielskim w zakresie tematu *Gospodarstwo (Ogród i sad)*.
- Poszerzanie zasobu słownictwa.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania różnic pomiędzy warzywami.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania samogłosek i spółgłosek angielskich.

Bank słów to zestaw kart – kwadratów, których wygląd i układ podobny jest do znanej dzieciom i nauczycielom gry *Memory*, jednak w tym przypadku karty pozostają odkryte. Dostęp do nich jest możliwy z poziomu platformy, po wybraniu wersji polskiej (flaga polska) lub angielskiej (flaga angielska). Grafiki w obu wersjach banku słów są identyczne w danym projekcie, natomiast różnią się jedynie nagraniami słówek, które przygotowane zostały odpowiednio w języku polskim lub angielskim. Ikony są wzorowane w głównej mierze na grafice zastosowanej w części CASUM projektu. Zawarte w nich obrazki przedstawiają elementy pojawiające się zarówno w animacjach, jak i filmach A i B. Po kliknięciu na daną kartę słyhać słowo wypowiedziane przez lektorkę po polsku (wersja polska) lub po angielsku (wersja angielska).

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	DZIAŁANIA DZIECKA	SŁOWO POLSKIE – WERSJA POLSKA	SŁOWO ANGIELSKIE – WERSJA ANGIELSKA
<ul style="list-style-type: none"> • Dokonuje wyboru wersji językowej słownika. • Naciska wybraną ikonę. • Słucha nagranych nazw. • Powtarza usłyszaną nazwę. • Dokonuje wyboru różnych ikon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera język z poziomu platformy – wersję polską lub angielską słownika. • Po kliknięciu na daną ikonę słyszy nazwę przedstawionego elementu. • Powtarza usłyszane słowo. • W przypadku wersji angielskiej zalecane jest kilkukrotne wysłuchanie i powtarzanie słowa. • Jeśli ma trudności ze zrozumieniem znaczenia angielskiego słowa na podstawie materiału graficznego, może cofnąć się do poziomu platformy i wybrać polską wersję językową. 	sałata	lettuce
		kalafior	cauliflower
		ziemniak	potato
		cebula	onion
		pomidor	tomato
		dynia	pumpkin
		marchewka	carrot
		ogórek	cucumber
		rzodkiewka	radish

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. W początkowej fazie ćwiczeń należy pozwolić dzieciom przysłuchiwać się nagraniom słów bez konieczności ich powtarzania.
2. Dobrze jest zachęcić dzieci, aby angielskie słowa powtarzały grupowo oraz indywidualnie, a także zasugerować im wykonywanie ćwiczenia w domach.
3. W przypadku, gdy zrozumienie znaczenia słowa angielskiego jest zbyt trudne dla dziecka, możliwe jest przejście do polskiej wersji słownika. Szczególnie w pierwszych fazach projektu nauczyciel powinien pomóc dzieciom cofnąć się do poziomu platformy i otworzyć bank polskich słów.
4. Jeśli zrozumienie wymowy poszczególnych słów w wersji angielskiej stwarza problemy zarówno dzieciom, jak i nauczycielowi, zalecane jest skorzystanie z dobrych słowników internetowych wszystkich głównych wydawców, przedstawiających zarówno znaczenie słowa, jak i jego wymowę.
5. Słowa i grafiki zamieszczone w słownikach pochodzą głównie z części CASUM projektu, a zatem ich powtarzanie i osadzenie w kontekście przyrodniczym prowadzi do skuteczniejszego zapamiętywania znaczeń. Dzieci mogą korzystać z banku słów zarówno w końcu pierwszego tygodnia projektu, jak i w drugim, trzecim i czwartym tygodniu. Częstotliwość powtórzeń sprzyja przyswajaniu języka obcego.

Moduł języka angielskiego: gra

Cele ogólne:

- Poznanie angielskich nazw owoców.
- Poznanie różnic pomiędzy owocami.
- Rozwijanie zasobu słownictwa.
- Rozwijanie umiejętności zapamiętywania cech charakterystycznych obrazu.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania spółgłosek i samogłosek angielskich.

Format gry

What's missing (pol. czego brakuje?)

Opis grafiki

W dole ekranu w jednym rzędzie znajduje się osiem losowo wybranych ikon przedstawiających owoce. Ikona umożliwiająca ponowne przejście gry umieszczona jest w prawym górnym rogu ekranu. Na środku ekranu widnieje trójkątny przycisk pozwalający na rozpoczęcie gry. Naciśnięcie go powoduje pojawienie się rzędu kilku ikon przedstawiających owoce z paska w dole ekranu. Każdy element, zarówno w dole ekranu, jak i w jego środku, jest klikalny – wybranie go uruchamia nagranie i słychać nazwę owocu. Po pięciu sekundach rząd ikon w środku ekranu znika, po czym po sekundzie pojawia się ponownie. Wówczas jednak brakuje jednego elementu, który należy wskazać wśród grafik w dole ekranu. Zadaniem dziecka jest wybór identycznego obrazka spośród tych na dolnym pasku i przeciągnięcie go do rzędu w środku ekranu. Dziecko, klikając na ikonę, słyszy wyraz angielski. Dla tej grupy wiekowej przewidziano sześć kolejnych kombinacji ikon.

Przykładowe tury gry:

- pojawia się malina, śliwka, gruszka, wiśnia – znika gruszka;
- pojawia się truskawka, porzeczka, malina, gruszka – znika malina.

Za każdy prawidłowo wybrany obrazek dziecko otrzymuje jeden lizak. Gromadzone lizaki znajdują się w lewym górnym rogu ekranu. Po zebraniu sześciu lizaków można rozpocząć grę ponownie, naciskając przycisk w prawym górnym rogu ekranu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	ZADANIA DO WYKONANIA	SŁOWA ANGIELSKIE WYKORZYSTANE W GRZE	TŁUMACZENIE NA JĘZYK POLSKI
<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera ikonę w dole ekranu. • Odsłuchuje nazwy owoców. • Powtarza nazwy owoców. • Zapamiętuje ikony pojawiające się w środku ekranu. • Wybiera brakującą ikonę z dolnego paska ekranu i przesuwa ją w odpowiednie miejsce w szeregu ikon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naciśnięcie ikon w dolnym pasku ekranu i wysłuchanie nazw owoców. • Naciśnięcie trójkątnej ikony w środku ekranu – START. • Zapamiętanie konfiguracji ikon w środku ekranu. • Odszukanie w dolnym pasku ekranu elementu brakującego w pojawiającym się rzędzie. • Przeciągnięcie wybranej ikony z dolnego paska ekranu do rzędu elementów w środkowej części ekranu. • Zebranie sześciu lizaków w lewym górnym rogu ekranu nagradzane jest gratulacjami w języku angielskim oraz brawami. 	strawberry	truskawka
		currant	porzeczka
		raspberry	malina
		plum	śliwka
		peach	brzoskwinia
		pear	gruszka
		cherry	wiśnia
		grapes	winogrona
apple	jabłko		

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. Ważne jest, aby po kliknięciu na odpowiednie ikony dzieci mogły usłyszeć nazwy owoców znajdujących się w dolnym pasku ekranu, zanim rozpoczną grę.
2. Należy pozwolić dzieciom eksperymentować z grą – dowolnie naciskać i przesuwać elementy, aby stopniowo zaznajomiły się z jej zasadami.
3. Przy każdym kliknięciu na ikonę owocu – również w środku ekranu – słyhać jego nazwę, co sprzyja zapamiętywaniu słów.
4. Jeśli opanowanie ruchu przesuwania ikony sprawia dzieciom trudność, nauczyciel powinien zademonstrować działanie gry.
5. Zapamiętywanie kolejnych konfiguracji ikon wymaga od dzieci koncentracji – dobrze jest wspólnie z nimi przećwiczyć ten format gry.
6. Po prawidłowym odnalezieniu brakującego w rzędzie elementu pojawia się kolejna wersja szeregu czterech ikon; dzieci mają możliwość ponownego wysłuchania nazw owoców i powtórzenia ich.
7. W przypadku problemów z wymową słówek można użyć jednego z dobrych słowników internetowych, przedstawiających znaczenie i wymowę słowa.